

KOHTUMÄÄRUS

Kohus	Tallinna Ringkonnakohtus
Kohtunik	Janar Jäätma
Määruse tegemise aeg ja koht	21.10.2022, Tallinn
Haldusasja number	3-22-1977
Haldusasi	Vaino Vankovi, Andrus Mattuse ja Jaanika Kivi kaebus Konkurentsiameti 02.08.2022 otsuse nr 7-18/2022-010 ja 15.09.2022 vaideotsuse nr 7-18/2022-015 tühistamiseks ning Konkurentsiameti kohustamiseks vaadata kaebus uuesti läbis
Menetlusosalised	Kaebajad Vaino Vankov, Andrus Mattus ja Jaanika Kivi Vastustaja Konkurentsiamet, esindaja Marek Piiraja Kolmas isik I Elektrilevi OÜ, esindaja Carmen Linnumäe Kolmas isik II Keskuse tee 13 korteriühistu
Vaidlustatud kohtulahend	Tallinna Halduskohtu 30.09.2022 määrus
Menetluse alus ringkonnakohtus	Vaino Vankovi, Andrus Mattuse ja Jaanika Kivi määruskaebus
Asja läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

- Võtta asja materjalide juurde kaebajate määruskaebuse lisad 1, 2, 4 ja 5, kaebajate 18.10.2022 menetlusdokumendi lisad 1–2 ja 4–8, kaebajate 18.10.2022 esitatud Energiaring OÜ elektrotehniliste kontrollmõõtmiste aruanne nr 22-452, kaebajate 20.10.2022 menetlusdokumendiga esitatud lisa 1 ning Elektrilevi OÜ 18.10.2022 menetlusdokumendi lisad 1–5. Tagastada kaebajatele määruskaebuse lisa 3, kaebajate 18.10.2022 esitatud Tartu Kutsehariduskeskuse Vaino Vankovile väljastatud tunnistus nr T 24213 ja auditi 12.10.2022 protokoll ER-22-00965 ning Elektrilevi OÜ-le 18.10.2022 menetlusdokumendi lisa nr 6.**
- Rahuldada Vaino Vankovi, Andrus Mattuse ja Jaanika Kivi määruskaebus. Tühistada Tallinna Halduskohtu 30.09.2022 määruse resolutsiooni p 5. Teha uus määrus, millega rahuldada Vaino Vankovi, Andrus Mattuse ja Jaanika Kivi esialgse õiguskaitse taotlus. Peatada Konkurentsiameti 02.08.2022 otsuse nr 7-18/2022-010 resolutsiooni punkti 2 kehtivus, millega tunnistati Konkurentsiameti 22.06.2022 ettekirjutus nr 7-18/2022-008 kehtetuks. Elektrilevi OÜ-l tuleb tagada, et kaebajate võrguühendust kohtumenetluse ajal ei katkestataks, sh tuleb neil katkestatud võrguühendus vajadusel uuesti luua.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Määrus ei ole edasikaevatav (halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) § 252 lg 7).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. OÜ Põlva OOM pankrotimenetluse lõpptulemusena võõrandati Himmaste külas OÜ-le Põlva OOM kuulunud elektrivõrk Elektrilevile, mille tulemusena tekkis Elektrilevi OÜ-le elektrituruseadusest (ELTS) tulenevatel alustel kohustus tagada nimetatud piirkonnas paiknevatele tarbijatele võrguteenuse kättesaadavus.

2. Vaino Vankov esitas 12.05.2022 Konkurentsiametile Elektrilevi OÜ tegevuse peale kaebuse seoses võrguühenduse mittetagamisega.

Võrguomaniku muutus ei puuduta elektrivõrguga varem liitunud tarbijaid, kes on teada andnud oma soovist jätkata võrguteenuse kasutamist senistel tehnilistel tingimustel. ELTS § 64 lg 1¹ alusel peab võrguettevõtja, kelle teeninduspiirkonnas ELTS § 64 lg-s 1 nimetatud võrguga varem liitunud tarbija asub, jätkama tarbijale võrguteenuste osutamist samadel tehnilistel tingimustel, arvestades tema kasutusse antud võrgu tehnoseisundit ja läbilaskevõimet. Vastavalt ELTS § 64 lg 1² kannab võrguettevõtja sama paragrahvi lg-s 1 nimetatud võrgu enda kasutusse võtmisega seonduvad kulud. Kui võrgu kasutusse võtmine ei ole tehniliselt võimalik või otstarbekas, ühendab võrguettevõtja omal kulul selle võrguga ühendatud tarbija elektripaigaldise oma võrguga. Elektrienergia mõõtesüsteemi vahetamisega seonduv on kajastatud Vabariigi Valitsuse 04.02.2019 määruse nr 10 „Elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirja“ §-s 31. Konkurentsiametil tuleb alustada menetlust ning tagada varem liitunud tarbijate õigused.

3. Konkurentsiamet tegi 22.06.2022 Elektrilevi OÜ-le ettekirjutuse nr 7-18/2022-008 võrguühenduse mittekatkestamiseks alates 01.07.2022.

4. **Konkurentsiamet** jättis 02.08.2022 **otsusega** nr 7-18/2022-010 kaebuse rahuldamata ning tunnistas Elektrilevi OÜ-le 22.06.2022 tehtud ettekirjutuse kehtetuks.

Menetluse käigus tuvastati, et Elektrilevi OÜ ei ole ELTS-s ja selle alusel välja antud õigusaktides sätestatud kohustusi rikkunud, mistõttu puudub ametil alus ja võimalus Elektrilevi OÜ suhtes ettekirjutust teha. OÜ Põlva OOM ja Elektrilevi OÜ tehingu tulemusena on Elektrilevi OÜ-l kohustus osutada võrguteenust kuni liitumispunktini, mis asub Keskuse tee 13 korteriühistu seinal. Nimetatud tehing on jõustunud, Konkurentsiametil puuduvad igasugused andmed selle kohta, et tehing ei olnud õiguspärane. Kui isikud on seisukohal, et tehing rikub nende õigusi, on neil võimalus pöörduda tsiviilkohtusse. Menetluse asjaoludest lähtuvalt takistab kaebaja korteriühistule Keskuse tee 13 võrguteenuse osutamist ning ei saa välistada, et tulevikus võib võrguühendus seetõttu katkeda. Võrguettevõtja ei ole kohustatud osutama võrguteenust, kui talle ei võimaldata paigaldada nõuetekohast peakaitset koos mõõteseadmega liitumiskilpi, ei sõlmita või ei näidata üles valmisolekut sõlmida võrgulepingut ning teenuse tarbimine on käsitatav ebaseadusliku tarbimisena.

5. Vaino Vankov, Andrus Mattus, Jaanika Kivi ja Helina Vinne esitasid Konkurentsiameti 02.08.2022 otsuse nr 7-18/2022-010 peale vaide ja palusid uue otsusega tagada kodutarbijate kui nõrgema osapoole õiguste kaitset. Keskuse tee 13 kaheksa tarbijat omavad kehtivaid

üksikostu lepinguid ja nad pole õigusnorme rikkunud. Kohustada tuleb Elektrilevi OÜ-d täitma ELTS § 64 lg-st 1¹ tulenevat kohustust.

6. Konkurentsiamet jättis 15.09.2022 **vaideotsusega** nr 7-18/2022-015 vaide rahuldamata.

7. V. Vankov, A. Mattus ja J. Kivi esitasid halduskohtule **kaebuse** Konkurentsiameti 02.08.2022 otsuse nr 7-18/2022-010 ja 15.09.2022 vaideotsuse 7-18/2022-015 tühisuse tuvastamiseks ning Konkurentsiameti kohustamiseks tagada Keskuse tee 13 kodutarbijatele endises korras võrguteenuse ja tarbitud energia arveldamise võimalus.

Võrguomaniku muutus ei puuduta elektrivõrguga varem liitunud tarbijaid, kes soovivad jätkata võrguteenuse kasutamist senistel tehnilistel tingimustel. Võrguettevõtja peab jätkama kaebajatele võrguteenuste osutamist samadel tehnilistel tingimustel (ELTS § 64 lg 1¹). Konkurentsiamet jättis tuvastamata Elektrilevi OÜ kohustuse jätkata samade lepingutingimustega. Need tingimused, mis sisalduvad Põlva Oom OÜ ja Elektrilevi OÜ omavahel sõlmitud lepingus, ei vabasta Elektrilevi OÜ-d kohustusest täita ELTS §-st 64 tulenevaid nõudeid. Elektrilevi OÜ soovib sõlmitavas lepingus korteriühistuga vähendada kortermaja ampreid, tekitades sellega 5000 euro väärtuses kahju (26 amprit x 198 eurot).

Koos kaebusega esitati **esialgse õiguskaitse taotlus** keelata Elektrilevi OÜ-l Keskuse tee 13 aadressil asuvas korterelamus elektrivarustuse katkestamine alates 20.09.2022 või kohustada Konkurentsiametit välja andma ettekirjutus, mis keelab Elektrilevi OÜ-l katkestada Keskuse tee 13 aadressil asuvas korterelamus elektrivarustus alates 20.09.2022. Keskuse tee 13 kõikidel korteriomanditel on eraldi elektriarvestid ja kõik elamuga seonduv vastab ehitusaegsetele normidele.

8. Tallinna Halduskohus jättis 30.09.2022 **määrusega** kaebajate esialgse õiguskaitse taotluse rahuldamata (resolutsiooni p 5).

Vaidlustatud Konkurentsiameti otsusega on muu hulgas tunnistatud kehtetuks Elektrilevi OÜ-le 22.06.2022 tehtud ettekirjutus nr 7-18/2022-008, mis keelas Keskuse tee 13 korterelamus võrguühenduse katkestamise alates 01.07.2022. Sellest tulenevalt andis Elektrilevi OÜ 02.09.2022 teatega Keskuse tee 13 korteriühistule teada, et katkestab alates 20.09.2022 Keskuse tee 13 korterelamus elektrivarustuse, kui selleks ajaks ei ole täidetud võrguühenduse kasutamise jätkamise tingimusi ja sõlmitud võrgulepingut Elektrilevi OÜ-ga. Kuigi kaebajatel oli mõistlik võimalus elektrivarustuse katkestamist vältida, ei saa kaebajatel esialgse õiguskaitse vajaduse olemasolu täielikult välistada. Asjas vaieldakse mh selle üle, kas Elektrilevi OÜ peab kaebajatele võimaldama võrguteenuse kasutamist OÜ-ga Põlva OOM sõlmitud lepingutest tulenevatel tingimustel. Kui kohus esialgset õiguskaitset ei kohalda, on Elektrilevi OÜ-l õigus Keskuse tee 13 aadressil elektrivarustus katkestada.

Esialgse õiguskaitse kohaldamine ei ole põhjendatud kaebuseperspektiivituse tõttu. Kaebajad on seisukohal, et Keskuse tee 13 kodutarbijad ei ole ebaseaduslikud elektritarbijad ning nende hinnangul ei puuduta võrguomaniku muutus elektrivõrguga varem liitunud tarbijaid, kes soovivad jätkata võrguteenuse kasutamist senistel tehnilistel tingimustel (ELTS § 64 lg 1¹). Kaebajad leiavad, et neil on kehtivad üksikostulepingud OÜ-ga Põlva OOM, mis vastavad ka tänases mõistes võrgu- ja elektrilepingutele ning Elektrilevi OÜ-l tuleb neile võrguteenust osutada nende lepingute alusel ja samadel tingimustel. Konkurentsiamet on õiguspäraselt jätnud kaebajate kaebuse rahuldamata. Vaidlust ei ole, et OÜ Põlva OOM pankrotimenetluse tulemusena võõrandati Elektrilevi OÜ-le Himmaste külas OÜ-le Põlva OOM kuulunud elektrivõrk (tehing jõustus 01.07.2022). Sellest tulenevalt lõppes Keskuse tee 13 tarbijatel OÜ-

ga Põlva OOM sõlmitud võrguleping 30.06.2022. OÜ Põlva OOM võrgu omandamisega ei asunud ta OÜ Põlva OOM (pankrotis) poolt varasemalt sõlmitud lepingute osapooliks ning teenust hakatakse osutama Elektrilevi OÜ-ga sõlmitava võrgulepingu alusel. Kaebajatel ei ole enam kehtivaid üksikostulepingud OÜ-ga Põlva OOM ja Elektrilevi OÜ-l ei ole kohustust kehtivuse kaotanud lepingute alusel võrguteenust osutada. OÜ Põlva OOM ja Elektrilevi OÜ tehingu tulemusena on Elektrilevi OÜ-l kohustus osutada võrguteenust kuni liitumispunktini, mis asub Keskuse tee 13 korteriühistu seinal ning kortermaja sisest elektrijuhtmestikku koos trepikodades paiknevate arvestitega ei ole Elektrilevi OÜ üle võtnud. ELTS § 64 lg-st 1¹ ei tulene Elektrilevi OÜ-le kohustust jätkata võrguteenuse osutamist täpselt samadel tingimustel nagu seda tegi varasemalt OÜ Põlva OOM. Vastustaja kui ka Elektrilevi OÜ on selgitanud, et praegusel juhul ei saa ELTS § 64 lg-st 1¹ juhinduda seepärast, et Elektrilevi OÜ kasutusse antud võrgu tehnoseisund ja läbilaskevõime ei võimalda võrguteenuse osutamist samadel tehnilistel tingimustel. Elektrilevi OÜ-l ei ole võimaldatud paigaldada nõuetekohast mõõteseadet ja peakaitset. Keskuse tee 13 elamus paiknevad olemasolevad arvestid on eelmise riigikorra aegsed ega võimalda võrguettevõtjal talle õigusaktides ettenähtud nõudeid täita. Antud juhul on võrguettevõtjal seega takistatud võrguteenuse osutamine kuni liitumispunktini.

Kaebajad on ekslikult järeldanud, justkui oleks neil edaspidi keelatud jätkata võrguteenuse kasutamist nn üksikostuna. Vastustaja on vaideotsuses selgitanud, et mõõteseadmete paigaldus on tarbijapõhine (ELTS § 12 lg 13) ning korteriühistu Keskuse tee 13 korteriomanikel on võimalus valida, kas sõlmida võrguleping nn ühisostu või üksikostu tingimustes. Vaidlustatud otsustest nähtuvalt on liitumispunkt, kus asub mõõteseadet, ühine (Keskuse tee 13 kortermaja seinal transiitkilbis) ja võrguleping sõlmitakse terve maja võrguteenusega varustamiseks. Ka Elektrilevi OÜ on Keskuse tee 13 elanikele 31.05.2022 teates selgitanud, et võrguleping sõlmitakse korteriühistuga kogu majale korraga ning igal korteril on võimalik sõlmida personaalne võrguleping, kui see on korteriühistu liikmete ühine otsus ja üksikostule minnakse üle terves majas korraga (vt Elektrilevi OÜ 27.09.2022 vastuse lisa 3). Selleks, et kõik kortermajas elavad tarbijad saaksid sõlmida Elektrilevi OÜ-ga eraldi võrgulepingud, tuleb korteriühistul esitada Elektrilevi OÜ-le taotlus võrgulepingu muutmiseks, millise otsuse saavad majaanikud ühiselt vastu võtta korteriühistu üldkoosolekul. Kaebajatele on ühtlasi selgitatud, et selleks, et saaks sõlmida võrgulepingud jaotatud võrguteenuse müügiks iga korteriga, peab esmalt saama paigaldada õigusaktide kohased kaugloetavad arvestid olemasolevate kohtloetavate arvestite asemele või uude asukohta, mis saab toimuda tingimusel, et selleks on piisavalt vaba ruumi ning hoone elektripaigaldis on tõendatult nõuetekohane ja sellest ei lähtu elektriohtu. Vastustaja on otsuses põhjendatult selgitanud, et Elektrilevi OÜ ei pea tulenevalt kaebajate viidatud Vabariigi Valitsuse 14.02.2019 määruse nr 10 „Elektrisüsteemi toimimise võrgueeskiri“ § 31 lg-st 1 iga korteri jaoks mõõteseadmeid paigaldama enne kui korteriühistu ei võta vastu ühist otsust, et võrguteenuse ühisostult minnakse üle üksikostule. Vaatamata asjaolule, et Elektrilevi OÜ on korteriühistule pakkunud võimalust võrgulepingute sõlmimiseks üld- või üksikostuna, ei ole siiani täidetud tingimusi võrgulepingu sõlmimiseks ning Elektrilevi OÜ on siiani osutanud võrguteenust Keskuse tee 13 elamule ilma võrgulepinguta. ELTS § 68 lg 1 kohaselt on elektrienergia ja võrguteenuse kasutamine ilma lepinguta ebaseaduslik. Käesoleval juhul on Keskuse tee 13 korteriühistul ja selle liikmetel võimalik võrguühenduse katkestamist vältida neile selgitatud võrgulepingu tingimuste täitmise ja võrgulepingu sõlmimisega. Eeltoodust tulenevalt ei ole põhjendatud esialgse õiguskaitse korras kohustada Elektrilevi OÜ-d kohtumenetluse vältel võimaldama Keskuse tee 13 aadressil võrguteenuse osutamist ilma võrgulepinguta.

MENETLUSOSALISTE SEISUKOHAD RINGKONNAKOHTUS

9. Kaebajad paluvad **määruskaebuses** tühistada halduskohtu määruse resolutsiooni p 5 ja keelata Elektrilevi OÜ-l katkestada Keskuse tee 13 asuvas korterelamus elektrivarustus alates 17.10.2022 või tagada Keskuse tee 13 kodutarbijatele vaidluse eelses korras elektrienergiaga arveldamine.

Kaebus ja esialgse õiguskaitsse taotlus ei ole perspektiivitu. Konkurentsiamet on pidanud käesolevale eelnenud olukorda Keskuse tee 13 elamus õigusaktides ettenähtud nõuetega kooskõlas olevaks. Konkurentsiametile oli teada, et Põlva Oom OÜ kasutab mittekaugloetavaid mõõteseadmeid. 23.09.2022 läbi viidud auditiga tunnistati elamu ühiskasutuses olev elektripaigaldis normidele vastavaks ning anti kasutusluba viieks aastaks. Elektrilevi OÜ nõuded kortermaja mõõtekeskustele kehtivad uutele ja rekonstrueeritavatele elamutele, kuid Keskuse tee 13 ei ole uus ja rekonstrueeritav elamu. ELTS § 64 lg 1¹ kuulub kohaldamisele, sest Keskuse tee 13 kortermaja elektripaigaldise ja võrgu tehno seisund ning läbilaskevõime võimaldavad antud normi kohaldada. Liitumispunkti asukoht (hoone sein või trepikoda) ning võrgulepingute olemasolu või puudumine ei ole ELTS § 64 lg 1¹ kohaldamise lisatingimuseks. Himmaste elektrivõrk on rajatud enne 2003 ning seega kehtivad Keskuse tee 13 kaheksale kodutarbijatele seadusest tulenevalt varem liitunud tarbijate õigused, kuid Elektrilevi OÜ ei taha seda tunnistada. Elektrilevi OÜ on loonud juriidilise konstruktsiooni, millega on senise kaheksa varem liitunud kodutarbija asemel lugenud tarbijaks korteriühistu. Korteriühistu ei ole kinnisvara omanik ning ei tarbi elektrienergiat oma tarbeks, seetõttu pole korteriühistule vaja eraldi mõõteseadet paigaldada ja lepingut sõlmida. Igal kodutarbijal peab olema tagatud Euroopa parlamendi ja nõukogu 05.06.2019 direktiivi 2019/944 art 10 kohaselt juurdepääs energia müüjale ning sõlmida otse leping.

Elektrilevi OÜ survestab korteriomanikke nõustuma vähendama hoone peakaitsme suurust ehk ampreid. Elamu peakaitsme suurus on 66 amprit ja seda sunnitakse vähendama 40 amprini. Seeläbi tekitab Elektrilevi OÜ varalist kahju 5148 eurot (26 amprit x 198 eurot).

Elektrivarustuse katkestamisel ei ole täidetud ELTS § 90 lg-st 7 tulenev nõue. Ühte eriomandit köetakse täielikult elektrienergia abil. Elektrilevi OÜ süüdistab alusetult Keskuse tee 13 kodutarbijaid ebaseaduslikus elektritarbimises ning on tänaseni järjekindlalt keeldunud kaheksa kodutarbijaga läbirääkimistest üksikostu lepingute sõlmimiseks ja kompromissist amprite vähendamise osas. Kaebajad ei ole ebaseaduslikud elektritarbijad.

Põhiprobleem seisneb selles, et Elektrilevi OÜ ei taha välja vahetada kaheksat olemasolevat arvestit kaheksa kaugloetava arvesti vastu, vaid tahab paigaldada ainult ühe arvesti korteriühistu jaoks. Saavutades ühisostulepingu korteriühistuga, ei pruugi edaspidi saada korteriomanikud Elektrilevi OÜ-lt nõusolekut lepingu muutmiseks üksikostule, sest lepingu muutmise eelduseks on mõlema poole nõusolek. Alust on arvata, et taolist nõusolekut kodutarbijad ei saa. Kaebajad peavad saama jätkata võrguteenuse kasutamist samadel tingimustel. Põlva Oom OÜ-le kuulunud arvestite väljavahetamise kohustus on Elektrilevi OÜ-l.

Elektrilevi OÜ tegelik eesmärk on kahjustada kaasomandit. Keskuse tee 13 korterelamus puudub kaugküte ning korterid on gaasiküttel/elektriküttel. Alternatiiv gaasiküttele saab olla elektrikütte kasutamine. Tarbijad ei soovi kasutatava kogutugevuse olulist vähendamist. Tegemist on kaheksa korteriga elamuga ning üheaegsustegur on kõrge (0,8). Elektrikütte puhul on vajalik üheaegsustegur 1.0. Himmaste välivõrgud on heas korras ja töös ning Elektrilevi OÜ pole eitanud, et Keskuse tee 13 elamul on 66 amprit.

10. Vastustaja palub vastuses jätta määruskaebus rahuldamata.

Vastustaja nõustub täielikult halduskohtu põhjenduste ja järeldustega kaebuse perspektiivitusel osas. Kaebajad ei oma mitte ühtegi kehtivat võrgulepingut ning nõuetele vastavaid elektrienergia mõõteseadmeid (nende paigaldamist korteriühistu liikmete poolt ei võimaldata). Elektrilevi OÜ on korduvalt palunud võrguleping sõlmida ning võimaldada juurdepääs liitumispunktis nõuetekohase kauglugemisfunktsiooniga mõõteseadme paigaldamiseks. Korteriühistu ja korteriomaniikudele ole võrgulepinguid sõlminud. Kaebajad kasutavad elektrienergiat ja võrguteenust ebaseaduslikult. Esialgse õiguskaitse taotluse rahuldamine oleks vastuolus ELTS §-ga 68.

11. Elektrilevi OÜ palub vastuses jätta määruskaebus rahuldamata.

Võrgu ülevõtmisega ei astunud Elektrilevi OÜ Põlva OOM OÜ-ga (pankrotis) sõlmitud võrgulepingu pooleks, mistõttu ei ole Põlva OOM OÜ (pankrotis) lepingus olevad tingimused Elektrilevi OÜ-le siduvad. Elektrilevi võimaldab Keskuse tee 13 elamule võrgu tehnilise läbilaskevõimega kooskõlas oleva peakaitsme nimivoolu vastavalt OÜ Põlva OOM (pankrotis) pankrotihalduri ja Elektrilevi vahel sõlmitud elektrivõrgu võõrandamise lepingule, s.o 40 A. Võrguühenduse kasutamiseks tuleb Keskuse tee 13 korteriühistel sõlmida esmalt ühisostu võrguleping. Ebaseadusliku tarbimise korral ei ole ELTS § 90 lg-st 7 tuleneva piirangu järgimine kohustuslik. Ebaseaduslikult kasutatud elektrienergia ja võrguteenuse eest väljastatud arve mittetähtaegne tasumine ei muuda võrguühenduse kasutamist seaduslikuks. Olenemata võrguühenduse katkestamisest ei ole Keskuse tee 13 elanikud täitnud võrgulepingu sõlmimise tingimusi ega sõlminud võrgulepingut.

RINGKONNAKOHTU PÕHJENDUSED

12. Määruskaebuse lisadega soovivad kaebajad tõendada võrgu läbilaskevõime suurust ja elektripaigaldise nõuetekohasust (lisa 1), elektriga varustamise katkestamise ohuga seonduvat (lisa 2 ja 4) ning tarbimise seaduslikkust (lisa 5). Kaebajad soovivad 18.10.2022 menetluskohandi lisadega tõendada võrgulepingu sõlmimisega seonduvaid asjaolusid (lisa 2, 6 ja 7) ja transiitkilbi ja arvestite (lisa 1 ja 4-5) ning võrgu läbilaskevõime suurusega (lisa 8) seonduvaid asjaolusid. Kaebajate 18.10.2022 esitatud Energiaring OÜ elektrotehniliste kontrollmõõtmiste aruandega nr 22-452 soovitakse tõendada elektripaigaldise tehnoseisundit ja võrgu läbilaskevõime suurust. Kaebaja soovib 20.10.2022 esitatud fotoga tõendada Elektrilevi OÜ praktikat teiste arvestite paigaldamisel. Elektrilevi OÜ esitatud dokumendid viitavad võrgulepingu sõlmisega seonduvatele asjaoludele (lisa 1–5). Ringkonnakohus võtab esitatud dokumendid asja materjalide juurde, kuna annavad asjast terviklikuma ülevaate ja ei ole ilmselgelt asjakohatud. Haldusasja lahendamisel ei oma tähtsust elektri eest tasumise maksekorraldus (määruskaebuse lisa 3) ja Vaino Vankovile väljastatud Tartu Kutsekeskuse tunnistus nr T 24213 (18.10.2022 e-kirja lisa). Tagastada tuleb kaebajate 18.10.2022 menetluskohandi lisa 3 ja auditi 12.10.2022 protokoll ER-22-00965, kuna need dokumendid on juba varem esitatud koos määruskaebusega.

13. Esialgse õiguskaitse taotlusega soovivad kaebajad eelkõige vältida kohtumenetluse ajal Keskuse tee 13 korterelamus elektrivarustuse katkestamist ning et kodutarbijatel oleks võimalik arveldada varem kehtinud tingimuste kohaselt.

14. Halduskohtu hinnangul ei saa kaebajate esialgse õiguskaitse vajadust täielikult välistada. Asjas vaieldakse selle üle, kas Elektrilevi OÜ peab kaebajatele võimaldama võrguteenuse kasutamist OÜ-ga Põlva OOM sõlmitud lepingutes märgitud tingimustel. Kui kohus esialgset õiguskaitset ei kohalda, on Elektrilevi OÜ-l õigus Keskuse tee 13 elektrivarustus katkestada. Kohtule teadaolevalt on lepingute puudumise tõttu viimati märgitud ka tehtud.

15. Halduskohtu hinnangul ei omanud kaebus sellist perspektiivi, mis nõuaks kohtumenetluse ajaks esialgse õiguskaitse kohaldamist.

16. Halduskohus märkis, et OÜ Põlva OOM pankrotimenetluse tulemusena võõrandati Elektrilevi OÜ-le Himmaste külas OÜ-le Põlva OOM kuulunud elektrivõrk. Tehing jõustus 01.07.2022. Võrgu võõrandamise tõttu lõppes Keskuse tee 13 tarbijatel OÜ-ga Põlva OOM sõlmitud võrguleping 30.06.2022. Halduskohus nõustus Elektrilevi OÜ-ga, et OÜ Põlva OOM võrgu omandamisega ei asunud Elektrilevi OÜ OÜ Põlva OOM (pankrotis) poolt varasemalt sõlmitud lepingute osapooleks ning teenust hakatakse osutama Elektrilevi OÜ-ga sõlmitava võrgulepingu alusel. Seega ei jaganud halduskohus kaebajate positsiooni, et neil oleks endiselt kehtivad üksikostulepingud OÜ-ga Põlva OOM. Elektrilevi OÜ ja OÜ Põlva OOM vahel sõlmitud lepingu kohaselt oli lepingu esemeks elektrivõrk, mis asub Keskuse tee 13 korteriühistu seinal ning kortermaja sisemist elektrijuhtmestikku koos trepikodades paiknevate arvestitega ei ole Elektrilevi OÜ üle võtnud. Nimetatud asjaolu on Konkurentsiamet oma menetluses kontrollinud. Kui OÜ Põlva OOM on elektrivõrgu sellistel tingimustel Elektrilevi OÜ-le võõrandanud ja seeläbi kaebajate olukorda halvendanud, on tegemist eeskätt OÜ Põlva OOM ja tema endiste klientide vaheliste õigussuhetega. Seetõttu jagab ringkonnakohus halduskohtu positsiooni, et praeguses etapis pole võimalik järeldada, et kaebus selles küsimuses omaks selliseid eduväljavaateid, mis tingiksid esialgse õiguskaitse kohaldamise.

17. Halduskohus on õigesti märkinud, et kaebajatel ei ole edaspidi keelatud sõlmida eraldi elektrienergia ja võrguteenuse ostu-müügi lepingud. Elektrilevi OÜ selgitas Keskuse tee 13 elanikele, et võrguleping sõlmitakse korteriühistuga kogu majale korraga ning igal korteril on võimalik sõlmida personaalne võrguleping, kui see on korteriühistu liikmete ühine otsus ja üksikostule minnakse üle terves majas korraga (vt Elektrilevi OÜ 27.09.2022 vastuse lisa 3). Selleks, et kõik kortermajas elavad tarbijad saaksid sõlmida Elektrilevi OÜ-ga eraldi võrgulepingud, tuleb korteriühistul esitada Elektrilevi OÜ-le taotlus võrgulepingu muutmiseks, millise otsuse saavad majaelanikud ühiselt vastu võtta korteriühistu üldkoosolekul. Esmaseks tingimuseks on, et kohtloetavad arvestid asendatakse kaugloetavate arvestitega. Samuti peab hoone elektripaigaldis olema nõuetekohane ja sellest ei tohi lähtuda elektriõhtu.

18. Halduskohtu hinnangul ei tule ELTS § 64 lg-st 1¹ Elektrilevi OÜ-le kohustust jätkata võrguteenuse osutamist täpselt samadel tingimustel nagu seda tegi varasemalt OÜ Põlva OOM. ELTS § 64 lg-st 1¹ ei tule juhinduda, kuna Elektrilevi OÜ kasutusse antud võrgu tehnoseisund ja läbilaskevõime ei võimalda võrguteenuse osutamist samadel tehnilistel tingimustel. Elektrilevi OÜ selgitas, et Keskuse tee 13 elamus paiknevad olemasolevad arvestid on eelmise riigikorra aegsed ega võimalda võrguettevõtjal talle õigusaktides ettenähtud nõudeid täita (vt ka 27.09.2022 menetlusedokumendi p-d 2.7–2.9).

Küsimuses, kas lepingu sellised tingimused, milles on märgitud väiksem arv ampreid, on õiguspärane, saab kujundada lõpliku seisukoha asja sisulise arutamise käigus, sh vajalikke tõendeid uurides. Halduskohus leidis vastustaja ja Elektrilevi OÜ selgitustele tuginedes, et Elektrilevi OÜ kasutusse antud võrgu tehnoseisund ja läbilaskevõime ei võimalda võrguteenuse osutamist samadel tehnilistel tingimustel. Kaebaja on seevastu väitnud, et võrguühenduse läbilaskevõime on 66 amprit ja kõik elamuga seonduv vastab ehitusaegsetele normidele.

ELTS § 64 lg 1¹ reguleerib ühe võrguettevõtja poolt teise võrguettevõtja tarbijate ülevõtmist ehk sisuliselt nende ühendamist oma võrguga. ELTS § 64 lg 1¹ seadusesse lisamise eesmärk oli vältida, et võrguettevõtja, kelle kasutusse võrk antakse, käsitleks võrguga eelnevalt liitunud tarbijaid uute liitujatena, halvendades seeläbi tarbijate olukorda (vt Riigikogu 10. koosseisu 303 SE seletuskiri). Sätte hilisemat täpsustamist on „Elektrituruseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse“ eelnõu (Riigikogu 12. koosseisu 139 SE) seletuskirjas põhjendatud just käesoleva vaidlusega sarnaste olukordade vältimise vajadusega: „Muudatuse kohaselt tuleb võrguteenuse osutamisel arvestada võrgu tehnoseisundit ja läbilaskevõimet – kui näiteks võrgu omaniku ja tarbija vahel sõlmitud võrgulepingus nimetatud peakaitsme suurus ei ole kooskõlas võrgu läbilaskevõimega, tuleb kas võrgulepingus nimetatud tarbimistingimusi muuta või võrgu omaniku poolt viia võrgu läbilaskevõime vastavusse tarbimistingimustega. Kui võrgu läbilaskevõimet ei suurendata (ei viida vastavusse tarbimistingimustega), võib võrguettevõtja vähendada tarbimiskoha peakaitsme läbilaskevõimet, viies selle vastavusse võrgu tegeliku läbilaskevõimega.“ Tarbijatele võrguteenuse osutamise jätkamine samadel tehnilistel tingimustel tähendaks seega, et võrguettevõtja peab tarbijatele üldjuhul tagama teenuse osutamise vähemalt varem osutatud tingimustel, kuid võib sellest vajaduse korral ka kõrvale kalduda, arvestades võrgu tehnoseisundit ja läbilaskevõimet (vt ka Tallinna Ringkonnakohtu 26.08.2014 otsus asjas nr 3-13-1604, p-d 21-22; 19.04.2021 otsus asjas nr 2-19-12056, p 47).

Halduskohus pole analüüsinud, millistel tehnilistel tingimustel said kaebajad varem võrguteenust OÜ-lt Põlva OOM ja kui suur oli võrgu tegelik läbilaskevõime. Samuti pole hinnatud ELTS § 64 lg 1¹ eelduste täidetavust osas, et võrgu tehnoseisund ja läbilaskevõime ei võimalda koormata võrku kaebajate nõutud ampritega. Kaebaja on määruskaebemenetluses näidanud, et elektripaigaldis või selle osa vastab kehtestatud ohutusnõuetele ja seda võib ettenähtud otstarbel kasutada ning nimivool on 3x66 amprit (Energiaring OÜ elektripaigaldise erakorralise auditi protokoll nr ER-22-00965 (määruskaebuse lisa 1) ja foto transiitkilbist (18.10.2022 menetlusedokumendi lisa 8)). Praeguses menetlusstaadiumis ei ole võimalik väita, et kaebaja väited on ilmselgelt alusetud. Olemasolevate ampritega pakuti kaebajatele teenus. Kuna amprite küsimus on praeguses menetlusetapis siiski vaieldav, pole alust asuda seisukohale, et selles küsimuses oleks kaebus ilmselgelt perspektiivitu.

19. Kohtule teadaolevalt on Elektrilevi OÜ lõpetanud kaebajatele teenuse pakkumuse, mis tähendab seda, et nad peavad oma igapäevase elu korraldama ilma elektrita. Elekter on elutähtis teenus (vt hädaolukorra seadus § 36 lg 1 p 1), mida inimestel on oma igapäevaseks toimetulekuks tarvis. Elektrienergiaga varustamise lõpetamine tähendab seda, et kaebajate igapäevane toimetulek saab kahjustatud. Viimati märgitud olukorras, kus saabunud on külm ja pime aeg. Esialgse õiguskaitse kohaldamine ei kahjusta ülemääraselt avalikku huvi. Kaebajad väidavad, et 40 amprit pole elektrivarustuse tagamiseks piisav. Üksnes asjaolu, et võrguteenus peab toimuma lepingu alusel, ei tähenda, et sellise teenuse osutamine kaebajatele ilma lepinguta kahjustaks ülemääraselt avalikku huvi. Kohtule esitatud seisukohad ei võimalda järeldada seda, et kui Elektrilevi OÜ peaks tagama kaebajatele kohtumenetluse ajaks juurdepääsu võrgule, siis saaksid tema õigused kahjustatud. Kaebajate seisukohta võib mõista nii, et nad on nõus maksuma tarbitud teenuse eest. Sellises olukorras ei kahjustu Elektrilevi OÜ majanduslikud huvid.

20. Eeltoodust tulenevalt rahuldab ringkonnakohus kaebajate määruskaebuse ja tühistab halduskohtu määruse resolutsiooni p 5. Ringkonnakohus kohaldab esialgset õiguskaitset ning peatab Konkurentsiameti 02.08.2022 otsuse nr 7-18/2022-010 resolutsiooni punkti 2 kehtivuse, millega tunnistati Konkurentsiameti 22.06.2022 ettekirjutus nr 7-18/2022-008 kehtetuks. Esialgse õiguskaitse kohaldamise tagajärjeks on see, et jätkuvalt on kehtiv Konkurentsiameti

22.06.2022 ettekirjutus nr 7-18/2022-008. Elektrilevi OÜ-l tuleb tagada, et kaebajate võrguühendust ei katkestataks, sh tuleb neil katkestatud võrguühendus vajadusel uuesti luua.

(allkirjastatud digitaalselt)